

SELETUSKIRI

maeluministri määruse „Eritoidu koostis- ja kvaliteedinõuded, selle valmistamiseks kasutatavate ainete ja selle käitlemise nõuded ning eritoidu kohta toidualase teabe esitamise nõuded“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Maaeluministri määruse „Eritoidu koostis- ja kvaliteedinõuded, selle valmistamiseks kasutatavate ainete ja selle käitlemise nõuded ning eritoidu kohta toidualase teabe esitamise nõuded“ eelnõu on välja töötatud toiduseaduse § 38 lõike 4 ja § 65⁴ lõike 1 alusel ning on tingitud õigusakti aluseks olevate volitusednormide muutmise tõttu. Nimetatud volitusednormide muudatus, mille kohaselt antakse sellekohane volitus Vabariigi Valitsuselt valdkonna eest vastutavale ministrile ehk maaeluministrile, on esitatud Riigikogu poolt 1. juunil 2016. a vastu võetud toiduseaduse ja toiduseaduse muutmise seaduse muutmise seaduses (RT I, 15.06.2016, 1). Vabariigi Valitsuse 29. detsembri 1999. a määruse nr 436 „Eritoitide koostis- ja kvaliteedinõuete ning eritoidude valmistamiseks kasutatavate ainete ja eritoidu käitlemise suhtes esitatavate nõuete ning eritoidude märgistamise ja muul viisil teabe edastamise erinõuete ja korra kinnitamine“ aluseks olev volitusednorm (toiduseaduse § 14 lõige 5) muutub kehtetuks toiduseaduse muutmise seadusega (RT I, 09.10.2014, 1) 20. juulil 2016. Samad nõuded kehtestatakse uuesti maaeluministri määrusega, mille jõustumine on kavandatud 20. juulil 2016. a.

Määruse eesmärgiks on tagada, et komisjoni direktiivis 96/8/EÜ kehakaalu alandamiseks ettenähtud vähendatud energiasisaldusega dieetides kasutatavate toiduainete kohta (EÜT L 55, 6.03.1996, lk 22–26); komisjoni direktiivis 2006/125/EÜ imikutele ja väikelastele mõeldud teraviljapõhiste töödeldud toitade ja muude imikutoitude kohta (ELT L 339, 6.12.2006, lk 16–35) ning komisjoni direktiivis 2006/141/EÜ imiku piimasegude ja jätkupiimasegude kohta ning millega muudetakse direktiivi 1999/21/EÜ (ELT L 401, 30.12.2006, lk 1–33) sätestatud nõuded on riigisisises õigusaktis jätkuvalt üle võetud. Eelnimetatud direktiivid kehtivad kuni asjakohaste komisjoni delegeeritud määruste kohaldamise alguse tähtpäevani. Praeguseks on vastu võetud komisjoni delegeeritud määrus (EL) nr 2016/127, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 609/2013 seoses imiku piimasegu ja jätkupiimasegu koostise ja teabe erinõuetega ning teabega imikute ja väikelaste toitumise kohta (ELT L 25, 02.02.2016, lk 1–29). Määrust kohaldatakse alates 22. veebruarist 2020. a. Valgu hüdrolysaatidel põhineva imiku piimasegu ja jätkupiimasegu suhtes kohaldatakse nimetatud määrust alates 22. veebruarist 2021. a.

Eelnõu ja seletuskirja on ette valmistanud Maaeluministeeriumi toiduohutuse osakonna toidu üldnõuete büroo peaspetsialist Siret Dreyersdorff (tel 625 6258, siret.dreyersdorff@agri.ee). Eelnõule on juriidilise ekspertiisi teinud Maaeluministeeriumi õigusosakonna nõunik Diana Rammul (tel 625 6259, diana.rammul@agri.ee) ja eelnõu keeleteoimetaja on sama osakonna peaspetsialist Leeni Kohal (tel 625 6165, leeni.kohal@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Võrreldes valdkonda seni reguleerinud ja kehtiva Vabariigi Valitsuse 29. detsembri 1999. a määrusega nr 436 „Eritoitide koostis- ja kvaliteedinõuete ning eritoidude valmistamiseks kasutatavate ainete ja eritoidu käitlemise suhtes esitatavate nõuete ning eritoidude märgistamise ja muul viisil teabe edastamise erinõuete ja korra kinnitamine¹” on eelnõus tehtud muudatused üksnes tehnilist laadi ja sõnastus viiakse kooskõlla kehtiva asjakohase õigusega. Tehnilised muudatused on tingitud eelnõu ülesehitusest ja vormistusest Vabariigi Valitsuse 22. detsembri

2011. a määruse nr 180 „Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri“ kohaselt. Eelnõu terminoloogia on viidud kooskõlla Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1169/2011, milles käsitletakse toidualase teabe esitamist tarbijatele ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 1924/2006 ja (EÜ) nr 1925/2006 ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni direktiiv 87/250/EMÜ, nõukogu direktiiv 90/496/EMÜ, komisjoni direktiiv 1999/10/EÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/13/EÜ, komisjoni direktiivid 2002/67/EÜ ja 2008/5/EÜ ning komisjoni määrus (EÜ) nr 608/2004 (ELT L 304, 22.11.2011, lk 18–63), asendades sõnad „märgistamise erinõuded“ sõnadega „toidualase teabe esitamise nõuded“. Samuti lisatakse viide nimetatud määruse rakendamiseks.

Määrust kohaldatakse imiku piimasegu ja jätkupiimasegu, imiku ja väikelapse teraviljapõhise ja muu töödeldud toidu ning kehakaalu alandamiseks ettenähtud vähendatud energiasisaldusega toidu suhtes. Eelnõus esitatakse eelnimetatud toodete koostis- ja kvaliteedinõuded ning loetelu valmistamiseks kasutatavate nende ainete kohta, mis on sobivad rahuldamiseks nende inimeste toitumisvajadusi, kellele selline toit on ette nähtud. Valmistamisel kasutatavate ainete toiteväärtuse asjakohasus on kindlaks tehtud üldtunnustatud teaduslike andmete põhjal, mille sobivust ja ohutust on hinnanud Euroopa Toiduohutusamet. Eelnõus sätestatakse toidualase teabe esitamise nõuded, lisades lõike viitega määrusele 1169/2011, samuti sätestatakse nimetatud eritoitude märgistuse suhtes kohaldatavad nõuded.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas komisjoni direktiiviga 96/8/EÜ kehakaalu alandamiseks ettenähtud vähendatud energiasisaldusega dieetides kasutatavate toiduainete kohta (EÜT L 55, 6.03.1996, lk 22–26), muudetud komisjoni direktiiviga 2007/29/EÜ (ELT L 139, 31.05.2007, lk 22–23); komisjoni direktiiviga 2006/125/EÜ imikutele ja väikelastele mõeldud teraviljapõhiste töödeldud toitute ja muude imikutoitute kohta (ELT L 339, 6.12.2006, lk 16–35); komisjoni direktiiviga 2006/141/EÜ imiku piimasegude ja jätkupiimasegude kohta ning millega muudetakse direktiivi 1999/21/EÜ (ELT L 401, 30.12.2006, lk 1–33), muudetud komisjoni määrusega (EÜ) nr 1243/2008 (ELT L 335, 13.12.2008, lk 25–27); komisjoni direktiiviga 2013/46/EL (ELT L 230, 29.08.2013, lk 16–19); komisjoni direktiiviga 2013/26/EL (ELT L 158, 10.6.2013, lk 376–378).

4. Määruse mõjud

Määruse sihtrühm on eritoitu käitlev toidukäitleja.

Määruse kehtestamine on tingitud asjaolust, et eritoidu nõuete kehtestamise kohustus läks Vabariigi Valitsuselt maaeluministrile. Maaeluminister kehtestab oma määrusega uuesti seni kehtinud Vabariigi Valitsuse 29. detsembri 1999. a määrusega nr 436 kehtestatud nõuded eritoidu kohta. Seega ei too määruse kehtestamine kaasa uusi nõudeid ega ülesandeid Veterinaar- ja Toiduametile ega käitlejale.

Kuna määrusel puudub oluline mõju, ei ole vaja koostada Vabariigi Valitsuse 22. detsembri 2011. a määruse nr 180 „Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri“ § 65 lõike 2 kohast mõjude analüüsi aruannet.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamine ei too endaga kaasa lisategevusi ega -kulutusi riigieelarve vahenditest, samuti ei kaasne määruse rakendamisega tulusid.

6. Määruse jõustumine

Määruse jõustumine on eelnõu kohaselt kavandatud 20. juulile 2016. a. Nimetatud jõustumiskuupäev on sätestatud arvestusega, et määrus jõustuks ühel ajal toiduseaduse ja toiduseaduse muutmise seaduse muutmise seadusega.

7. Eelnõu koostöölastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Määruse eelnõu esitati koostöölastamiseks Sotsiaalministeeriumile ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile, kes ei kandnud ettenähtud tähtaja jooksul eelnõude infosüsteemi EIS kirja eelnõu heakskiitmise või eelnõuga põhjendatult mittenõustumise kohta, samuti ei taotlenud koostöölastamise tähtaja pikendamist. Seega võib Vabariigi Valitsuse reglemendi § 7 lõike 4 kohaselt lugeda eelnõu nimetatud ministeeriumite poolt koostöölastatuks. Eelnõu esitati arvamuse avaldamiseks Veterinaar- ja Toiduametile, Terviseametile, Tarbijakaitseametile, Eesti Toiduainetööstuse Liidule, Eesti Piimaliidule, Eesti Kaubandus-Tööstuskojale, Eesti Põllumajandus-Kaubanduskojale ning Eesti Kaupmeeste Liidule. Terviseameti ettepanekud eelnõu kohta koos meie seisukohaga on ära toodud märkuste ja ettepanekute tabelis (vt seletuskirja lisa). Teistel asutustel ja erialaorganisatsioonidel ei olnud eelnõu kohta märkusi.

(allkirjastatud digitaalselt)

Illar Lemetti

Kantsler